

Сергій Миколайович БОРТНИК,

кандидат юридичних наук, декан факультету № 2

Харківського національного університету внутрішніх справ, Харків, Україна;

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-5281-6007>

СУБ'ЄКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

Прагнення України до запровадження європейських стандартів життя обумовило намагання протягом багатьох років подолати одну з найнебезпечніших «хвороб» сучасного суспільства – корупцію. З цією метою створюються нові та покладаються відповідні функції на вже існуючі органи. На сьогодні в Україні можна нарахувати не менше 12 центральних органів, що займаються втіленням державної антикорупційної політики та здійснюють боротьбу з протизаконними діями чиновників. Це і спеціально створені (чи такі, що перебувають на етапі створення) окремі відомства, і структури в складі Генпрокуратури, СБУ, МВС тощо.

Перш за все це Національне антикорупційне бюро України (НАБУ), завданням якого є протидія кримінальним корупційним правопорушенням, вчиненими вищими посадовими особами держави або місцевого самоврядування, які загрожують національній безпеці. Іншим органом з питань протидії корупції є Спеціалізована антикорупційна прокуратура (САП). Завданням САП – нагляд за розслідуваннями НАБУ, а також представництво інтересів громадян і держави в злочинах, пов'язаних з корупцією.

У президентській адміністрації питаннями протидії корупції до вересня 2016 року завідував заглави АП Андрій Таранов, який загинув внаслідок нещасного випадку. 14 жовтня 2014р. було створено Нацраду з питань антикорупційної політики – консультативно-дорадчий орган при Президенті, який розпочав свою роботу фактично через рік після створення.

У Генеральній Прокуратурі також існує кілька підрозділів, що займаються боротьбою з корупцією, а саме: Генеральна інспекція внутрішніх розслідувань і безпеки (ГІВРБ), Управління з розслідування корупційних злочинів, скоєних службовими особами, які займають особливо відповідальне становище, Відділ з розслідування корупційних кримінальних правопорушень, учинених суддями, Відділ організації діяльності у сфері запобігання та протидії корупції.

За розробку антикорупційного законодавства у Верховній Раді України відповідає парламентський комітет з питань запобігання та протидії корупції.

Органом який ще повноцінно не працює однак має стати форпостом у боротьбі з корупцією у вищих ешелонах влади має стати Державне бюро розслідувань (ДБР). Воно повинно розслідувати найважчі і найрезонансніші злочини. У їх числі – злочини (у т. ч. корупційні) посадових осіб, які займають особливо відповідальне становище (включаючи главу держави, членів уряду, народних депу-

татів), суддів, прокурорів, чиновників з вищого корпусу державної служби, а також службових осіб НАБУ і прокурорів САП.

Ще один орган, безпосереднім завданням якого є протидія корупції, – Нацрада з питань запобігання корупції (НАПКА), який являється центральним органом виконавчої влади зі спеціальним статусом. Завданням агентства – перевіряти правдивість даних в деклараціях чиновників.

Наступний центральний орган виконавчої влади зі спеціальним статусом, покликаний протидіяти корупції, – Нацрада з питань виявлення, розшуку та управління активами, отриманими від корупційних та інших злочинів, який має допомагати слідчим у виявленні та поверненні активів, придбаних злочинним шляхом.

У силових структур є окремі підрозділи завданням яких є також боротьба з корупцією. Зокрема, це Управління «К» СБУ, Департамент внутрішньої безпеки МВС, Головне управління власної безпеки ДФС.

Незважаючи на таку велику кількість суб'єктів реалізації антикорупційної політики в Україні протягом усього періоду незалежності нашої держави принципових змін у питанні боротьби з корупцією немає. Експерти міжнародної організації Transparency International також прориву у боротьбі з корупцією в Україні не помітили, про що свідчить 131 місце у рейтингу, на якому перебуває сьогодні Україна. І це незважаючи на те, що влада держави називає боротьбу з корупцією основним пріоритетом у своїй діяльності. «Незважаючи на проведення реформ, пересічні громадяни й український бізнес, міжнародні спостерігачі наразі скептично налаштовані щодо успішності боротьби з корупцією в Україні», – сказав у коментарі експерт Transparency International Україна Олександр Калітенко. Безкарність і недовіра системи правосуддя не дають Україні здійснити прорив у подоланні корупції. Але водночас, базуючись на низці міжнародних досліджень, упорядники CPI все ж відзначили певні позитивні зрушення: зокрема, у зменшенні використання службового становища в органах української виконавчої влади, в поліції та збройних силах, кращій підзвітності державних закупівель. Натомість судова гілка влади, наголошують в ТІ, залишилася тією ж, що й за минулих часів, тому і нездатна зашкодити корупції.

Таким чином в Україні створена діє низка структур, що втілює державну антикорупційну політику, однак кількісні показники поки що не переросли у якість.

Список бібліографічних посилань

1. Не всі руки чисті: Україна знову опинилася в списку найкорумпованіших країн світу // Україна молода: сайт. 26.01.2017. URL: <http://www.umoloda.kiev.ua/number/0/2006/108115/> (дата звернення: 16.02.2017).

Одержано 17.02.2017